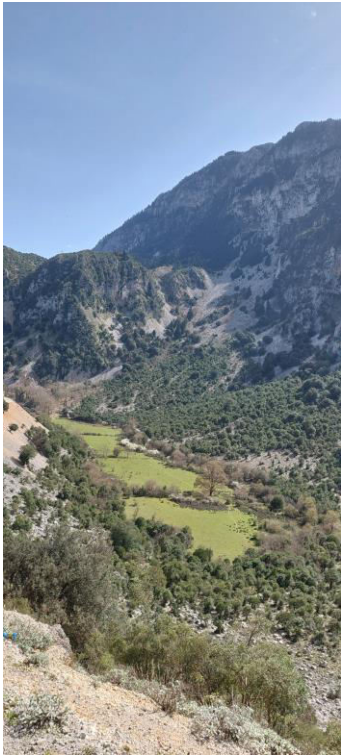

Στα μονοπάτια των κλεφτών και αρματολών στον Ορεινό Βάλτο

Μάρτιος, και κάθε φορά η 25^η Μαρτίου μάς υπενθυμίζει τον αγώνα της ανεξαρτησίας της χώρας μας. Το μήνα αυτό διαλέξαμε να επισκεφθούμε για τρίτη φορά τον Ορεινό Βάλτο και να γνωρίσουμε πιο καλά τα μέρη, περιοχές και μονοπάτια που πολλοί επώνυμοι αγωνιστές ιδιαίτερα στην προεπαναστατική εποχή περιδιάβαζαν και δρούσαν. Βέβαια, και την προηγούμενη φορά που ο ΦΟΣ είχε επισκεφθεί την περιοχή του όρους Καλάνα πάνω από το χωριό Χαλκιόπουλοι, είχαμε αναφέρει τα καταφύγια και τις σπηλιές που δρούσαν οι κλέφτες και οι αρματολοί.

Και αυτή τη φορά είμασταν κυριολεκτικά προσκεκλημένοι από την κυρία Νία Χαρίτου, που και με τις υπέροχες αναφορές στα χωριά της υπαίθρου κρατά ζωντανές μνήμες, παραδόσεις αλλά και σύγχρονες εκφάνσεις του

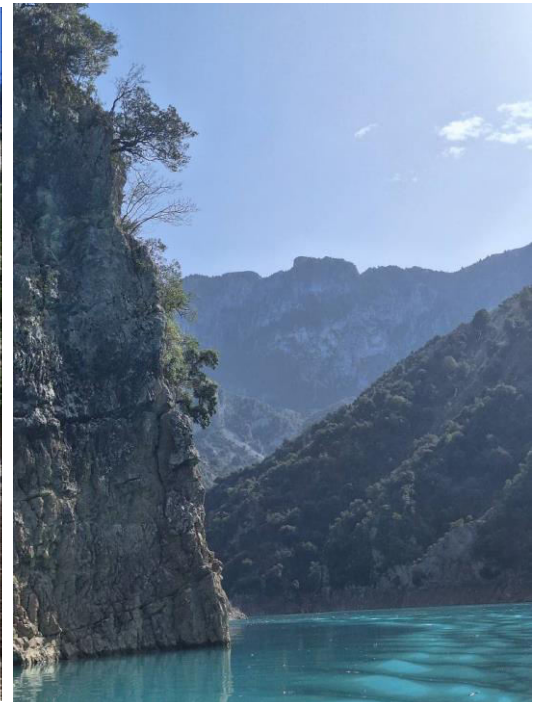
ποιμενικού και εν γένει αγροτικού βίου ιδιαίτερα στην Αιτωλία, Ακαρνανία και Ευρυτανία. Τη φορά όμως αυτή, κατευθυνόμενοι προς το εμβληματικό χωριό Περδικάκι (Σακαρέτσι), την κοιτίδα ως λέγεται της ονομασίας των Σαρακατσάνων και λίγο πριν φτάσουμε σε αυτό, αντικρίζουμε στο βάθος χαμηλά την ολοπράσινη λωρίδα γης σε στενή κοιλάδα ανάμεσα από τα βουνά Καλάνα και τα αντερείσματα του Μιτσελίου, κοιλάδα που πάντα θέλαμε να επισκεφθούμε σε προηγούμενες εξορμήσεις.

Και είναι πράγματι αυτή, με το θαλερά και στυλνό πράσινο χρώμα της βλάστησης που κάθε φορά που επισκεπτόμασταν την περιοχή μας προσκαλούσε αλλά ποτέ δεν την διαβήκαμε. Ήταν έτσι μεγάλη η έκπληξη μας όταν η Νία μάς συνέστησε να σταματήσουμε και να περπατήσουμε την κοιλάδα αυτή που, τι σύμπτωση, ήταν το μέρος που γεννήθηκε και έζησε τα παιδικά της χρόνια και που

ακόμη σήμερα οι γονείς κι ο αδελφός της δραστηριοποιούνται στην κτηνοτροφία. Με οδηγό λοιπόν την Νία περπατήσαμε επί μία περίπου ώρα περνώντας από τις κτηνοτροφικές εγκαταστάσεις και τις σπηλιές, με το νερό να κυλάει αριστερά μας μέχρις ότου φτάσαμε μετά από μιάμιση περίπου ώρα στη λίμνη στον Αχελώο που σχηματίζεται λόγω του φράγματος των Κρεμαστών. Και η μικρή αυτή πορεία ήταν γραφική, πανέμορφη και γεμάτη πληροφορίες για νεράιδες και ξωτικά που μας διηγούταν η Νία από τα παιδικά της χρόνια.

Η μία έκπληξη ακολούθησε την άλλη όταν στη λίμνη αυτή μας περίμενε ο αδελφός της Πάνος Χαρίτος και ο υιός του Κωνσταντίνος, με μικρές βάρκες

και μάς γνώρισαν με ένα σύντομο ταξίδι τις γύρω ομορφιές του ποταμού. Δόθηκε βέβαια ευκαιρία σε κάποιους τολμηρούς να κολυμπήσουν στα κρύα, ήρεμα γαλαζοπράσινα νερά του ποταμού.

Οι εκπλήξεις συνεχίστηκαν όταν κατά την επιστροφή μας και την επίσκεψη στους οικίσκους της κτηνοτροφικής μονάδας μάς περίμεναν πλούσια εδέσματα που εκείνη την ώρα ο αγαπητός Σπύρος, σύζυγος της Νίας,

προετοίμαζε για εμάς. Το όλο σκηνικό και κάτω από τα μεγάλα πλατάνια μάς θύμισε την παρόμοια υποδοχή –σωστό πανηγύρι- που είχαμε βιώσει πάλι με πρωτοβουλία της Νίας και των συνεργατών της στο ερειπωμένο χωριό Μακρυάδα, δύο χρόνια πριν.

Φτάνουμε στο Περδικάκι και καταλύουμε στο Πολιτιστικό Κέντρο που μας παραχώρησε ο Μορφωτικός Εξωραϊστικός Όμιλος Περδικακίου

«Το Σακαρέτσι» και πρωί πρωί την επόμενη ημέρα, αφού γευτήκαμε σπιτικές τηγανήτες με ελατίσιο μέλι που ετοίμασε για εμάς η κυρία Σοφία Μακρυνίκα, μοναδική κάτοικος που μπορεί να φιλοξενήσει -δίκην ξενοδοχείου- κάθε επισκέπτη, εποχούμενοι σε αγροτικά φτάνουμε μετά από χωματόδρομο στην αρχή μονοπατιού.

Το μονοπάτι αυτό ως συνέχεια ενός μεγαλύτερου που αρχίζει βορειότερα από το βουνό Γάβροβο της Άρτας δεν είχε σηματοδοτηθεί σε όλο το μήκος και είναι εκείνο το οποίο εμείς σηματοδοτήσαμε με κατάλληλη σήμανση (κορδέλες, ταμπελάκια και χρώμα). Σημειώνουμε ότι η σήμανση αυτή έγινε

κυρίως από τον Σπύρο Αρτινό. Η πορεία ανάμεσα από τα έλατα ανηφορική αλλά πανέμορφη μάς φτάνει σε ξέφωτο κοντά στην κορυφή όπου και μερικές «παρδάλες» ξεχασμένου χιονιού. Το πεδίο γεμάτο με το φυτό περδικάκι, από όπου και το όνομα του χωριού, που περιμένει το καλοκαίρι να ανθίσει και να δώσει πλούσια παραγωγή μελιού. Η παραγωγή του μελιού αυτού στην Ελλάδα ως αμιγούς προϊόντος βρίσκεται μόνο σε τέτοιες περιοχές και είναι όντως η ποιότητά του εξαιρετική.

Σε μία από τις δίδυμες κορυφές του όρους Ντουλουπιέρα που τώρα βρισκόμασταν ατενίζουμε στα φευγαλέα διαλείμματα της πυκνής ομίχλης που επικρατεί και με κατεύθυνση βορειοανατολική, πανέμορφη στενή κοιλάδα, ολοπράσινη, με χαρακτηριστικές σαρακατσάνικες καλύβες

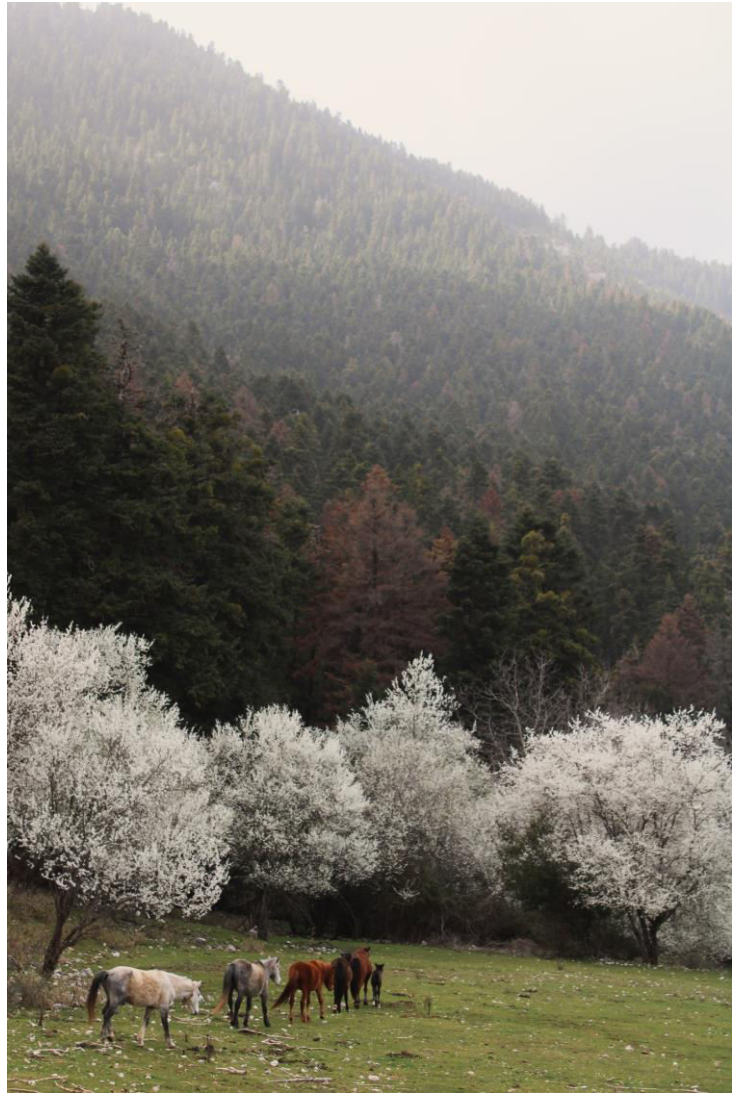
που αξίζει κανείς να επισκεφτεί ιδίως κατά τη διάρκεια του τοπικού πανηγυριού τον Αύγουστο μήνα.

Επιστρέφουμε από άλλο μονοπάτι το οποίο επίσης σημαίνουμε μέχρι το χωριό.

Λίγο πριν επιβιβαστούμε στο λεωφορείο για την επιστροφή στην Αθήνα και επειδή γνωρίζαμε ότι στο χωριό λειτουργεί παραδοσιακό τυροκομείο δεν

χάσαμε την ευκαιρία να το επισκεφτούμε, να γνωρίσουμε και να ενημερωθούμε για τη λειτουργία του και να αναλογιστούμε τη σημασία που έχουν οι μικρές αυτές βιοτεχνίες στους ορεινούς όγκους της χώρας μας όπου αξιοποιείται η εντόπια παραγωγή γάλακτος τοπικών φυλών, με παραγωγή ποιοτικών προϊόντων όπως εν προκειμένω εδώ παράγονταν εξαιρετική φέτα, κασέρι, κεφαλογραβιέρα και το άγνωστο σε πολλούς (των φοιτητών μας συμπεριλαμβανομένων) γαλακτοκομικό προϊόν «τσαλαφούτι».

Ευκαιρία επίσης είχαμε να γνωρίσουμε, κοντά στο περίφημο γεφύρι της Βέργας, επί του Ίναχου ποταμού, παραποτάμου του

Αχελώου, νεαρό ζευγάρι που δραστηριοποιείται τόσο στη μελισσοκομία όσο και στα αρωματικά φυτά (τσάι βουνού, ρίγανη κ.ά). Τέτοιες προσπάθειες θεωρούνται και είναι σημαντικές και καινοτόμες με τη συγκράτηση νέων ανθρώπων σε χωριά που κατά τα άλλα λόγω διαφόρων λόγων ερημώνονται ραγδαία.

Ήταν η τρίτη φορά που επισκεφθήκαμε τον Ορεινό Βάλτο και φρονούμε ότι δεν θα είναι η τελευταία. Η συδενδρία τεράστιων δένδρων *Quercus ilex* (αργιάς) που αντικρίσαμε ψηλά, μακριά, σε απότομο πρανές στην Καλάνα την πρώτη ημέρα της εκδρομής, πραγματικό μνημείο της φύσεως, μας περιμένει να το επισκεφτούμε και να το αναδείξουμε σε πρώτη ευκαιρία και είναι αυτό πράγματι ένας από τους σκοπούς του Φ.Ο.Σ Γ.Π.Α.

Επιμέλεια κειμένου

Ν.Γ. Εμμανουήλ, Ομότιμος Καθηγητής Γ.Π.Α.

Ε.Ν. Πάνου, Ε.ΔΙ.Π. Γ.Π.Α.

Οι φωτογραφίες επιλέχθηκαν μεταξύ πολλών που αποτυπώθηκαν από τα συμμετέχοντα στην εκδρομή μέλη και φίλους του Φ.Ο.Σ. Γ.Π.Α. : Αγαλόπουλος Νίκος, Ιωάννου Ιωάννα, Κάντζας Χρήστος, Κοντόπουλος Άγγελος, Κουτσολιάκος Παναγιώτης, Κυριακού Χρήστος, Νομικού Χριστίνα, Πάνου Ελένη, Τίγκιλης Νικόλας.